

ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ГІДІВ-ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Укладач – доцент кафедри іноземних мов та українознавства, кандидат філологічних наук, доцент Л. Б. Воловик

ВСТУП

Програма вивчення нормативної дисципліни «Основи підготовки гідів-перекладачів» складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 035 «Філологія».

Предметом вивчення дисципліни є обсяг лексики та граматики сучасної німецької мови, який необхідний для гідів-перекладачів.

Міждисциплінарні зв'язки: практичний курс першої іноземної мови (англійська), практичний курс другої іноземної мови (німецька).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Основи підготовки гідів-перекладачів» є формування комунікативної компетенції, базою для якої є комунікативні вміння, сформовані на основі мовних знань і навичок студентів.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи підготовки гідів-перекладачів» є формування комунікативної компетенції, базою для якої є комунікативні вміння, сформовані на основі мовних знань і навичок студентів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні компетентності:

Знання:

- поняттєво-теоретичний апарат теорії і практики перекладу;
- головні чинники й закономірності неадекватності оригіналу як об'єкту перекладу;
- проблеми перекладу слова як форми й змісту;
- специфіку морфологічного й синтаксичного перекладу слова;
- найважливіші проблеми й напрями індивідуально-стильового перекладу;
- шляхи перекладацьких компенсацій;
- функціонально-стильові труднощі перекладу.

Вміння:

- застосовувати набуті теоретичні знання при аналізі національного забарвлення мов оригіналу й перекладу;
- аналізувати мовні одиниці оригіналу й перекладу на різних рівнях мови: фонетичному, морфологічному, лексичному, граматичному, текстовому;

- розпізнавати й пояснювати чинники неадекватності слова в суспільстві й особливості його перекладу в історично-культурному перебігу;
- перекладати усно (послідовно й синхронно), письмово й за допомогою технічних засобів;
- виділяти стилістично забарвлене значення та його співвідношення із денотатом;
- користуватися мовними, стилістичними, лексикографічними ресурсами німецької та української мови;
- використовувати набуті знання при перекладі будь-яких текстів художньої літератури.

Типи мислення: словесно-логічне, теоретичне, продуктивне, репродуктивне.

Професійні, світоглядні і громадянські якості: працьовитість, уміння приймати самостійні рішення, виявляти ініціативу, уміння домагатися результатів, бути наполегливим.

Морально-етичні цінності: відповідальність, повага до співрозмовників, опонентів по спілкуванню, толерантність.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Прибуття до країни. В аеропорту. На залізниці. Розклад руху. Подорож на кораблі. Подорож автомобілем. На митниці.

Інтернаціоналізми та псевдо друзі перекладача. Запозичення іншомовних термінів і утворення термінів з використанням іншомовної лексики. Інтернаціональні слова. Основні суфікси та префікси для утворення термінів. Загальне поняття про неологізми. Правила та способи перекладу неологізмів. Загальне поняття про безеквівалентну лексику. Псевдоеквівалентність. Правила перекладу безеквівалентної лексики.

Тема 2. Завчасне замовлення номеру. Види кімнат у готелі. Проживання в готелі. Реєстрація та замовлення послуг.

Передача власних імен та назв. Способи передачі власних імен та назв при перекладі: 1) транскрипцією; 2) транслітерацією; 3) за традицією; 4) перекладом. Транскрипція, як найбільш уживаний спосіб передачі власних імен та назв при перекладі. Фонетична та практична транскрипції. Поняття про багатозначність.

Тема 3. Типи громадських місць харчування. Манера поведінки за столом. Меню.

Дієслово як центр граматичної системи сучасної німецької мови. Граматичні категорії дієслова: особа, число, стан, час, вид, спосіб. Морфологічна структура

дієслова.

Тема 4. Пересування містом. Інформація про шлях до конкретного пункту. Інформація про способи пересування містом. У громадському транспорті. Правила дорожнього руху та правила поведінки пішохода

Правила вибору значення іменника, прикметника, дієслова-присудка. Типи скорочень. Буквені скорочення та усічені слова. Найуживаніші скорочення, що зустрічаються в текстах різної тематики.

Тема 5. Пошта. Телефон. Відправлення та прийом поштової кореспонденції. Придбання марок, конвертів, поштових карток. Приватні та ділові бесіди по телефону.

Загальне поняття про модальність як граматичне явище. Порівняльна характеристика лексичних значень модальних дієслів зі звичайними дієсловами, що означають дію або стан. Модальні дієслова, як частина складеного дієслівного присудка. Граматичні особливості вживання.

Тема 6. Покупки. Типи магазинів. У промисловому магазині. У продовольчому магазині. Купівля одягу та взуття.

Загальне поняття про числівник як частину мови. Поділ числівників на прості, похідні та складені. Кількісні й порядкові числівники та способи їх утворення. Звичайні та десяткові дроби.

Тема 7. Медичне обслуговування. Виклик лікаря. В аптеці. Візит до лікаря. Профілактика захворювань.

Прийменник як служба частини мови. Особливе значення прийменника в німецькій мові. Місце прийменника в реченні.

Тема 8. Відпочинок. Відвідування музею. Відвідування театру. Відвідування кінотеатру. Замовлення туру в туристичній агенції.

Сполучник як службова частина мови. Прості та складні сполучники. Слова і словосполучення, які зв'язують окремі частини висловлювання. Проектна робота «Подорож моєї мрії».

Тема 9. Влаштування на роботу. Пошук роботи. Інтерв'ю при влаштуванні на роботу. Резюме.

Порядок слів у реченні. Структура простого розповідного поширеного речення. Утворення питальних та негативних речень. Загальна перебудова структури

речення при перекладі з німецької мови на українську.

Тема 10. Банківські операції. Відкриття ощадного або чекового рахунку. Замовлення чекової книжки. Обмін валюти. Придбання туристичних чеків, речей у кредит.

Повторення вивченого теоретичного матеріалу. Переклад як вид мовленнєвої діяльності. Класифікація перекладу. Труднощі перекладу на рівні лексики. Труднощі перекладу на рівні граматики.

3. Рекомендована література

Основна

1. Алексеева И.С. Профессиональный тренинг переводчика. – М.: СП, 2010. – 392 с.
2. Архипов А.Ф. Самоучитель перевода с немецкого языка на русский. – М.: ВШ, 2001. – 255 с.
3. Бархударов Л.С. Язык и перевод. – М.: ВШ, 2000. – 237 с.
4. Белехова Л.И. Интерпретація та переклад поетичного тексту: Навчальний посібник для магістрів та аспірантів факультетів іноземних мов. – Херсон: Айлант, 2001. – 98 с.
5. Белехова Л.И. Интегративна модель інтерпретації поетичного тексту в контексті перекладу // Проблеми зіставної семантики: Зб. наук. праць – Вип.5 – К.: КДЛУ;2002. – С. 314–322.
6. Гачечиладзе Г.Р. Художественный перевод и литературные взаимосвязи. – М.: СП, 1980. – 256 с.
7. Демецька В. Теорія адаптації: крос-культурні та перекладознавчі проблеми. – Херсон: Норд, 2007. – 346 с.
8. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу (німецька мова): підручник [для студ. вищ. навч.закл.]. – Вінниця: Нова Кн., 2006. – 592 с.
9. Комиссаров В.Ш. Теория перевода. – М.: ВШ, 1990. – 302 с.
10. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. – М.: ЭТС, 2002. – 424 с.
11. Копанев П.И., Беер Ф. Теория и практика письменного перевода. – Мн.: ВШ, 2000. – 295 с.
12. Латышев Л.К. Курс перевода (эквивалентность перевода и способы её достижения). – М.: ВШ, 1981. – 248 с.
13. Марчук Ю.Н. Проблемы машинного перевода. – М.: Наука, 2003. – 232 с.
14. Миньяр-Белоручев Р.К. Общая теория перевода и устный перевод. – М.: ВШ, 1980. – 208 с.
15. Мирошниченко В.В. Авторська концепція художнього твору: онтогенез і експансія (на матеріалі англійської та французької україніки). – Запоріжжя: ЗДУ, 2004. – 283 с.

16. Міщенко Л.А. Посібник з художнього перекладу до курсу "Теорія і практика перекладу" (німецькою мовою). – Вінниця: Нова Кн., 2003. – 176 с.
17. Мунен Ж. Теоретические проблемы перевода // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. – М.: МО, 1978. – С. 36–41.
18. Науменко А. М. Сутність перекладу й перекладознавства // Нові підходи до вивчення й викладання філології у вищій школі. – К., 1994. – С. 120–136.
19. Науменко А.М. Блуканина сучасного перекладу: від глухого кута семіотики до глухого кута когнітивної лінгвістики // Нова філологія: зб. наук. праць. – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – №3 (18). – С. 105–349.
20. Радчук В.Д. Забобони неперекладності // Всесвіт. – 2000. – № 1-2. – С. 166–170.
21. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – М.: ВШ, 1974. – 186 с.
22. Собков Ю.В. До питання адекватного використання трансформацій у перекладі // Нова філологія. – Запоріжжя: ЗДУ. 2003. – № 3 (18). – С. 358–365.
23. Таранович Ю.В. Перевод научной и технической литературы. – М.: ВШ, 1968. – 279 с.
24. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. – М.: ВШ, 1983. – 303 с.
25. Швейцер А.Д. Перевод и лингвистика. – М.: Воениздат, 1973. – 280 с.
26. "Хай слово мовлено інакше...". Проблеми художнього перекладу / [упор. В. Коптілов]. – К.: Дніпро, 1982. – 296 с.
27. Чернов Г.В. Основы синхронного перевода. – М.: Воениздат, 1987. – 256 с.
28. Чхаїдзе А.В. Відтворення лексико-синтаксичного паралелізму при перекладі художньої прози // Нова філологія: зб. наук. праць. – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – № 3 (18). – С. 366–378.